

راه‌اندازی خط دریایی چابهار-ونیز/مهم‌ترین ارتباطات تجاری بندر شهید بهشتی چابهار

منطقه آزاد چابهار طی ماه‌های اخیر توانسته با جلب سرمایه‌های خارجی و ایجاد تفاهم نامه‌های بین‌المللی اقدامات مهمی را در راستای توسعه بندر چابهار انجام دهد. تجهیز و توسعه بنادر کشور از طریق جلب مشارکت‌های خارجی موجب می‌شود تا این بندر با سرعت بیشتری بتواند مسیر توسعه را بپیماید و از طریق اتصال آسیای میانه به چابهار، شرایط دستیابی به فرصت‌های بی‌نظیر اقتصادی تسهیل می‌شود.

بندر چابهار به عنوان یکی از بنادر استراتژیک در بخش شمالی دریای عمان قرار گرفته و به علت موقعیت استراتژیک و دستیابی به آب‌های آزاد بین‌المللی جایگاه ویژه‌ای در مبادلات ایران با سایر کشورهای منطقه دارد.

راه‌اندازی خط دریایی چابهار-ونیز

یکی از مهم‌ترین این اقدامات برگزاری نشست مجازی با اعضای اصلی و هیئت رئیسه انجمن دریایی کلاستر ونیز با هدف توسعه همکاری‌های مشترک بندری و دریایی با محوریت و تمرکز همکاری‌ها در بندر چابهار بود که قرار است منجر به راه‌اندازی خط دریایی چابهارونیز شود. بق اظهار سرایی، مدیرکل ترانزیت، لجستیک و توافقات بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی کشور؛ در ۲۹ سپتامبر ۲۰۱۹ در تهران و بین سازمان بنادر و دریانوردی ایران، سازمان منطقه آزاد چابهار و انجمن دریایی کلاستر ونیز و در چارچوب همکاری‌های بین‌المللی و توسعه فعالیت‌های تجاری بندری و راهکارهای فرهنگی-علمی، با درک اهمیت بهبود اتصال بین بنادر دو کشور، تفاهم نامه‌ای میان طرفین به امضا رسید و نشست فوق در راستای یادداشت تفاهم مذکور و به جهت اهمیت روابط و تجارت دریایی میان ایران و ایتالیا مورد پیگیری قرار گرفت.

قرار است به زودی مطالعات لازم برای انجام این پروژه مهم که روابط تجارت دریایی ایران و ایتالیا را تقویت خواهد کرد، به زودی انجام بگیرد.

توافقات سه کشور

از دیگر اقداماتی که برای توسعه بندر چابهار با همکاری دیگر کشورهای انجام گرفت، برگزاری نشست با حضور سفرا و نمایندگان خارجی و مقام‌های دولتی و سفیر هند در تهران در نشست اتاق بازرگانی بوده است. این نشست با حضور سفیر هند و مشارکت سفرا و نمایندگان بیش از ۲۰ کشور خارجی در تهران از جمله فرانسه، آلمان، روسیه، انگلستان، فنلاند، ژاپن، کره جنوبی، استرالیا، بنگلادش، سوئیس، عمان، افغانستان، قزاقستان، تاجیکستان، اندونزی، مالزی، نروژ، ترکمنستان، ازبکستان و سریلانکا برگزار شد. مهم‌ترین هدف از برگزاری این نشست ایجاد مسیر امن تجاری و دسترسی بدون مانع کشورهای محصور در خشکی این منطقه به کشورهای آسیای میانه و غرب اروپا از محورهای این توافق بوده که به علت تفاهم‌نامه‌های پیشین بین ایران و هند و افغانستان این سه کشور برای توسعه مسیر ارتباطی شان کارهای مهمی را انجام داده‌اند.

به گفته مدیرکل ترانزیت، لجستیک و توافقات بین‌المللی سازمان بنادر و دریانوردی؛ براساس موارد مندرج تفاهم نامه، هر دو طرف تلاش خواهند کرد تا روش‌های مناسب برای استفاده بهینه از موقعیت ژئواکونومیک و امکانات موجود در بنادر خود را جهت دستیابی به بالاترین سطح همکاری‌های حمل و نقلی لجستیکی و تجارت دریایی به کار گیرند.

همکاری تاریخی در تجارت ایران و هند

اما در بین انواع تفاهم‌هایی که برای توسعه بندر چابهار به کار گرفته شده، همکاری‌های بین هند و ایران برای تجهیز بندر چابهار بیشتر اهمیت دارد. بر اساس قرارداد سرمایه‌گذاری بین هند و ایران، این کشور متعهد شده تا ۸۵ میلیون دلار تجهیزات در بندر شهید بهشتی چابهار وارد کند.

بعد از انعقاد این قرارداد، در راستای عمل به تعهدات، در مرحله نخست ۲ جرثقیل ساحلی ۱۴۰ تنی که از مدرن‌ترین و با کیفیت‌ترین تجهیزات بندری به شمار می‌رود بهمن ماه امسال وارد این بندر شد. در واقع ارزش تجهیزاتی که در فاز نخست در بندر چابهار رونمایی شد را ۸.۵ میلیون دلار بود. همین امر موجب شد تا قابلیت تخلیه و بارگیری سالانه در بندر شهید بهشتی تا ۲۰ میلیون تن ارتقا پیدا کرده و ۱۰ درصد تعهدات هند در زمینه تجهیزات در این بندر محقق شود. اخیراً نیز بخش دوم تجهیزات بندری از محل تعهدات ۸۵ میلیون دلاری هندی‌ها بزودی وارد بندر شهید بهشتی چابهار شده و با حضور مسوولان ۲ کشور رونمایی می‌شود. بر این اساس قرار است تا نیمه نخست سال آینده ۳۰ درصد از تعهدات ۸۵ میلیون دلاری هند در چابهار، محقق شود.

در واقع یکی از مهم‌ترین دلایل در تمرکز بر توسعه بندر چابهار مربوط به هزینه‌های گزاف صادرات و حمل و نقل بوده است. حمل کالاهای اساسی مورد نیاز شرق کشور از طریق بنادر دیگر ترافیک جاده‌ای و افزایش هزینه‌ها را به همراه دارد در حالیکه با ورود این کالاها از این بندر هم بار ترافیک جاده‌ها کم می‌شود و هم هزینه‌ها کاهش می‌یابد.

قرارداد هند با بندر چابهار به صورت BOT تنظیم شده است. در این قرارداد هند متعهد به تامین تجهیزاتی شامل سرمایه‌گذاری در تجهیزات، اپراتوری و تعمیر و نگهداری محدوده ترمینال برای انجام خدمات بندری شد. به گفته آقایی، مدیرکل سازمان بنادر و دریانوردی سیستان و بلوچستان؛ طی پنج سال اول این قرارداد، سهم شرکت هندی (مستاجر) در حوزه واردات ۴۰ درصد، در حوزه ترانزیت و ترانشیب کالاها ۷۰ درصد و در حوزه صادرات ۵۰ درصد خواهد بود. هم چنین طی پنج سال دوم قرارداد با هندی‌ها نیز، سهم شرکت هندی (مستاجر) در حوزه واردات ۳۰ درصد، در حوزه ترانزیت و ترانشیب ۶۰ درصد و در حوزه صادرات ۵۰ درصد خواهد بود.

بندر شهید بهشتی چابهار به عنوان دروازه تجارت به کشورهای عضو IORA، افغانستان، CIS و آسیای میانه همچنین نزدیکی این بندر به بنادر حوزه دریای عمان و اقیانوس هند از منظر تجارت دریایی، خشکی و امنیتی بهترین مسیر ترانزیتی به کشورهای این منطقه محسوب می‌شود و انعقاد چنین قراردادی می‌تواند فرصت‌های چابهار را در توسعه تسریع ببخشد. هرچه هست بندر چابهار به عنوان بزرگترین بندر اقیانوسی کشور است که در پنج سال اخیر توانسته توسعه خوبی را در زمینه عمرانی و واردات و صادرات داشته است.

